

HİNT İNEK TAPIMININ BUGÜNKÜ DURUMU¹

Tadeusz Margul | çev. Ali İhsan Yitik; Aynur Yıldız
Luplin, Polonya | Dokuz Eylül Ü. İlahiyat F. Dinler Tarihi

Özet: Margul bu makalede, Hint alt kıtasında kadim dönemlerden beri varlığını sürdüren inek kültü hakkında teolojik ve sosyolojik bilgiler vermektedir. Öncelikle, Hindistan'daki inek kültürünün sadece "zebu" adı verilen hörgüçlü boğaya has olduğunu belirtir ve bu kültürün Hinduizm'deki yerini açıklar. Ardından Hinduların tıpkı anneleri gibi tazim gösterdiği bu inek türünün mağduriyetine ilişkin belgeleri ortaya koyar. Margul son olarak, Hint hükümetinin sığırlar hakkında aldığı kararları ve Hinduların bu kararlara yönelik tepkilerini yorumlar.

Anahtar kelimeler: Hint, inek, inek kültü

Present-Day Worship of the Cow in India

Abstract: In this article, Margul theologically and sociologically informs about worship of the cow that had continued its existence since ancient ages in the Indian sub-continent. Firstly, he expresses that the cow cult in India only pertains to hulman ape (pithecus entellus) which is called as "zebu" and explains position of this cult in Hinduism. Afterwards, he adduces the proofs about victimization of this species of cow which Hindus venerate as their mother. Lastly, Margul comments decisions of Indian Government with regard to cows and reactions of Hindus to it.

Key words: India, cow, worship of the cow

عبادة البقر في الهند في الوقت الحاضر

الملخص: Margul يعلم في هذه المقالة لاهوتيا واجتماعيا عن عبادة البقر التي واصلت وجودها منذ العصور القديمة في شبه القارة الهندية. أولا، أن يعرف فيه عن عبادة البقر في الهند تتعلق فقط لقرود هولمان (entellus pithecus) وهو ما يسمى بـ "سيوه" "zebu" ويشرح موقف هذه الطائفة في الهندوسية. بعد ذلك، وقال انه اورد البراهين عن الإيذاء لهذا النوع من البقر التي الهندوس وتبجيل الأم. وأخيرا، Margul تعليقات قرارات الحكومة الهندية فيما يتعلق الأبقار وردود الفعل من الهندوس لذلك.

الكلمات المفتاحية: هند، البقر، عبادة البقر،

¹ Bu yazı *Numen*, Vol. 15, Fasc.1 (Feb., 1968), pp.63-80'te yayımlanan "Present-Day Worship of the Cow in India" başlıklı makalenin çevirisidir.

Hindistan'daki hayvan tapımı, Antik Mısır'da olduğu gibi bütün canlı türlerini kapsamaz. Zira sadece şu hayvanlar tapım objesi kabul edilir: hörgüçlü inek/*zebu*, maymun/hulman ape, fil, Bengal kaplanı ve bazı yılanlar. Öyle görünüyor ki Hindistan'da genel anlamda bir hayvan tapımı değil, daha ziyade bütün toplumsal sistemle uyumlu, hiyerarşik bir yaklaşım benimsenmiştir.

İneğin, "Brahmanik" derece olarak algılanan en üstün konumda bulunduğunu söylemeye gerek yoktur. Böyle bir açıklamanın, inek kültürünü ekonomik nedenlere indirgeyenler için kabul edilip edilmeyeceği şüpheli olsa da, burada sözü edilen inek, genel olarak evcil mandanın bütün yakın cinslerini kapsamaz. Tapım objesi olan inek, yalnızca bozkırlara özgü hörgüçlü *zebu* türlerinden biridir. Batı'daki yaygın görüşün aksine, Hint kutsal sığırının hangi tür olduğu kesin olarak belli değildir. Bundan ötürü biz, aslında sadece *zebu*yla ilgilenebiliriz. Bunu söylemekten kaçınarak, kolaylık olsun diye "inek" terimini tercih ediyoruz.

Bu bağlamda inek tapımı, Hint dinî geleneğinin belirgin özelliklerindedir. Hint dinini ve kültürünü Batı'ya aktaran tanınmış yorumcu Alman Profesör Helmuth von Glasenapp şöyle der: "Mutlak vahiy ürünü kabul edilen *Vedaların* okunması ve yorumlamasının sadece Brahminlere özgü oluşunun yanısıra kast sistemi, inkarnasyon/*samsara* öğretisi, *karma* yasası, döngüsel âlem ve zaman anlayışı Hinduizm'in temel özellikleridir. Yine, ortak mitolojik imgeler, kutsanmış inek öğretisi ve günahattan arınmak için Ganj nehrinde yıkanma ritüeli de bu dinin niteliklerindedir ..."2 Görüldüğü gibi yazar, inek kültürünü Hint alt kıtasının temel inançlarından değil, ikincil inançları arasında saymaktadır.

Mahatma Gandhi gibi bir otoritenin görüşleri de bu doğrultudadır: "Aslında, Hinduizm'in asıl unsuru 'ineğin korunması'dır. Bana göre 'ineğin korunması, beşerî evrimin en harika olaylarından biridir. Çünkü bu koruma, beşeriyet dışındaki diğer türlerin korunmasıyla ilgilidir. (...) İnek vasıtasıyla kişiye, kendi kimliğini diğer bütün canlılarla birlikte düşünmesi emredilmiştir. Kutsallaştırma konu-

---

² H. von Glasenapp: *Der Hinduismus in, Die grossen nichtchristlichen Religionen unserer Zeit*", Stuttgart 1954, p. 33.

sunda niçin ineğin seçildiği de bana göre açıktır. Çünkü inek, Hindistan'da, en vefalı dosttur. O, bereket kaynağıdır; sadece süt vermez, aynı zamanda tarımı mümkün kılar. (...) O, milyonlarca Hintlinin sütanasıdır. (...) 'İneği Koruma' Hinduizm'in dünyaya bir hediyesidir. Dahası Hinduizm, Hintliler ineği koruduğu sürece bâki kalacaktır."³

Mahatma, ineğin kasap bıçağından korunmasına dair görüşlerini de gizlememiştir. Onun bu konudaki birçok sözünü aktarmak zor değildir. Zira ona, her ne zaman verimsizleşmiş ve topluma yük olan ineklerin kesilip kesilmeyeceği sorulmuşsa, kıtlık zamanlarında bile, buna karşı olduğunu açıklamaktan geri kalmamış; bunun yerine, ineklerin doğal ölümlerini bekledikleri *gosadan*ların (özel inek barınakları) yapılmasını önermiştir.⁴

Günümüz Hindistan'ında Mahatma'nın devam eden şöhreti, Hinduların inek tapımında ifadesini bulan tekelliliği ve muhafazakârlığını devam ettirmektedir. Bugün bile *zebu*ya/ineğe bağlılık, önemi azalmayan bir gerçekliktir. Çünkü ineklerin dokunulmazlığı, kast dışına itilen *pariyaların* dokunulmazlığından tamamen farklı olan ve hâlâ Hindistan'daki siyasi tartışmalara, yorumlara ve kışkırtmalara konu olan hatta hükümet politikasını, halk sağlığını ve ulusal ekonomiyi etkileyen bir meseledir.

Dinî liderlerin ineğin kutsallığına ve korunması gerektiğine dair açıklamaları ile özellikle kırsal kesimlerde yapılan inek odaklı coşkulu törenler, *Mahabharata* 13:77'deki mitolojik açıklamalara dayandırılır. Burada, Tanrı Brahman'ın kutsal inek ana Surabhi ile semavî inek cenneti Go-loka'yı yaratması anlatılır. Yine *Vişnu-Purâna* I:13'de, âlemin hâkimi Prithi'nin yeryüzünü korumak için onu bitki örtüsüyle kapladığından, hatta bütün meyve ve sebzeleri inek kılığına girerek yarattığından sözedilir.

İnek konusundaki bütün bu anlayışlar, çağdaş Hint yönetimini zor durumda bırakmıştır. Çünkü 1961 yılında gerçekleştirilen sayımda, ülkedeki büyük baş hayvan sayısının 175,5 milyondan az

³ M. K. Gandhi: Hinduism, Young India 6.X.1921.

⁴ I. Lazari-Pawłowska: Etyka Gandhiego, Warszawa 1965, p. 105.

olmadığı anlaşılmıştır.⁵ Öte yandan günümüzde çiftlik hayvanları üretimine duyulan ihtiyaç ile insanların hassasiyetleri arasında bir uzlaşma bulmak gerekir. Bu uzlaşma arayışı, Hint anayasa çalışmalarında belli oranda etkili olmuştur. 1951'deki nüfus sayımına göre, nüfusları toplamı 167 milyona ulaşan altı Hint eyaletinde sığır kesimi kanunla yasaklanmıştır. Hint Anayasasının 'Devlet Politikasının Esasları' başlıklı dördüncü bölümünün 48. maddesi şöyle der: "Devlet, tarım ve hayvancılığın modern ve bilimsel temeller üzerine geliştirilmesi için çaba sarf edecek ve özellikle türlerin korunması ve ıslahı ile ineklerin, buzağuların ve diğer sağmal ve büyükbaş hayvanların kesilmesini önleme hususunda gerekli adımları atacaktır." Bu, korumaya ve tedbir almaya yönelik bir kanundur. Çünkü yasa, büyükbaş hayvanları koruma altına alır, fakat nesillerin ıslahı ve üretimi konusundaki uygulamaları düzenlemez; üstelik yaşlı ve faydasız hayvanlara ne olacağı konusunda hiçbir şey söylemez. Sonunda Hükümet, oldukça hassas ve tartışmalı olan bu probleme el atmak zorunda kalmıştır. Çünkü bu uysal hayvanlardan birinin hayatına son verilmesi konusundaki her teşebbüs, sakin ve kendi halindeki bir Hindu'yu tehlikeli bir fanatik haline dönüştürmekte; dahası bu olay, ister isterse küçük bir kasabada veya şehirde olsun, aynı tehlikeli sonuçları doğurmaktadır.

Hinduların ineğe karşı tavrını gözlemleyen bir kimse, Hint inek kültürü veya inek tapımına dair evrensel algının, sadece çok genel ve eksik değil, aynı zamanda yanıltıcı olduğunu hemen anlayacaktır. Çünkü bu algı, onunla (inekle), Antik Mısır'a ait tapımlar, oklar, kurbanlar, şükran ibadetleri veya süs eşyalarında ifade edilenler arasında oldukça sınırlı ve vasat (servile) bir ilişki öngörür. Ama bazı aşırı⁶ örnekler bir kenara bırakılırsa, pratikte bir ilişki yoktur. Bununla birlikte, Hindistan'ın dört bir yanında coşkuyla kutlanan, eğlence ağırlıklı Holi bayramlarında insanların, kendilerini ve evle-

⁵ Compare Hindustan Year-Book and Who's Who 1965, ed. by S. C. Sarkar - Livestock and Poultry Census, p. 268.

⁶ "Günlük ibadetlerinde titiz olan kişiler, sabahleyin işe gitmeden önce ineklere tapınır. Onlar, ilk olarak ineklerin önüne çiçekler atar, sonra da şu dualarla onları beslerler: '*Ey Bhagavati, ye!*'. Ardından ineğin etrafında yedi defa dönerler ve ona hürmet gösterirler." P. Thomas, *Epics, Myths and Legends of India*, II. edition, p. 130.

rini rengârenk boyadıkları gibi, inek, sadece *Gopastami* veya *Gost-hastami* adı verilen İnek Bayramı'nda değişik renklere boyanır; o gün tapım objesi olur ve etrafında belli törenler icra edilir. Batılılar tarafından 'inek tapımı' olarak tanımlanan şey, aslında kendini ineğin Hint inanç ve geleneklerindeki ayrıcalıklı konumu, inek kesmekten mutlak surette kaçınma, hiçbir zaman sığır eti yememe ile ineklerin çoğalması ve mülkiyet haklarının sınırlandırılması gibi uygulamalarda gösterir. Ayrıca *Mahabharata* 13:82'de ve diğer kutsal metinlerde ineğin sütü, yoğurdu, tereyağı, tezeği ve idrarının günah-tan arındırıcı olduğu ifade edilmekte ve pek çok Hindunun buna inandığı görülmektedir. Hint toplumunda kolayca anlaşılabilir ve yorumlanabilir olan bu *laissez-faire* uygulamalar, maalesef tarihsel süreçte özellikle şehirlerde olumsuz sonuçlara yol açmıştır.

Kırsal kesimlerdeki insanlarda, şehirlilere kıyasla böyle bir tutum gelişmemiştir. Üstelik doğanın hediyesi olan inekler, buralarda daha uygun yaşam koşullarına sahiptir. Zira inekler oralarda kolayca yiyecek bulabilir, açık havada özgürce otlayabilir; hatta sahipleri tarafından tereddütsüz çeşitli tarla işlerine koşulabilir. Çiftçiler daha ziyade ineğin süt verimine ve yük çekebilme potansiyeline dikkat ederler. Dolayısıyla hiç kimse, hayvanının erkenden işe yaramaz duruma getirip kaybetmek istemez. Şehirlerde ise durum böyle değildir. Mekânlar büyüdükçe ineklerin durumu daha kötüleşir. Şehir ve kasabalardaki inekler, cadde ve sokaklarda sahipsiz ve başıboş dolaşmaktadır. Sağım ve bakımları rastgele insanlarca düzensiz ve kabaca yapıldığından kısa sürede süttten kesilirler. Çünkü onların yiyecekleri, çöp tenekesi olmayan bu ülkede insanların kaldırımlara ve çöplere bıraktığı atıklardır. Hindistan cevizi veya muz kabuğu, sıkılmış şeker kamışı sapları ile diğer meyve veya sebzelerin atık yaprakları dengesiz ve yetersiz bir beslenme şekli oluşturur. Bu beslenme şekli, zavallı hayvanların bir deri bir kemik kalmalarına yol açar. İnek dışkıları, sokakları mesken edinmiş insanlar tarafından hemen toplanır ve bazen at tezeğine de uygulandığı gibi, kömür tozu veya toprakla karıştırılarak tezek yapılır. Bu tezeker evlerin duvarlara yapıştırılarak kurutulur. Kent çevresine iyi uyum sağlayan bazı sığırlar son derece semiz ve güzel görünürken, çoğunluğu böyle olmayıp, birkaç ay veya yıl içerisinde ölmektedir. Tropik bölgelerde başıboş sığırları tehdit eden asıl tehlike, açlık veya yetersiz

beslenmeden ziyade, muson dönemindeki iki ay boyunca dizlerine kadar suyun içinde kalmalarından ötürü özellikle ön bacaklarda oluşan romatizmadır.

İneklerin kutsal olduğu bu tezatlar ülkesindeki en paradoksal durumlardan birisi de şudur: Hiç kimse muson mevsiminde kutsal inekleri korumayı düşünmez. İneklerin akrabası olan ve hiçbir kutsallıkları olmayan siyah mandalar/buffalolar, ineklerden daha şanslıdır; çünkü onların bir ahırları, düzenli olarak sütlerini sağan ve yiyeceklerini temin eden bir sahipleri vardır. Ayrıca mandaya sahip olmak, kârlı bir yatırım veya tarımsal hayatın bir parçası kabul edilir. İneklerin sözde kutsallığı ise, aslında onlar için mutsuzluk demektir. Tabu ve dokunulamaz olmalarından ötürü, hiç kimse onlara yardım etmeye veya bakımlarını üstlenmeye cesaret edemez.

Hindistan'ın en gelişmiş ve kısmen Batılılaşmış bir şehri olan Bombay, Hindistan'ın diğer büyük Hint şehirlerine nisbetle, bazıları ineklere karşı gösterilen genel acımasız uygulamalara benzese bile, ineklerin kent merkezlerinden çıkarılması hususunda çok şey yapmıştır. Bombay kırsalında büyük bir sığır çiftliği (*gosala*) kurulmuş ve şehir merkezinde başıboş gezen bütün sığırlar buraya toplanmıştır. Yine çevredeki çiftçilerden alınan sağmal inekler de çiftliğe getirilmiştir. Böylece tahminen 16 bin inekten oluşan *Aarey Süt Çiftliği*, hem yabancı turistlerin başlıca ilgi odağı haline gelmiş hem de bu sayede Bombay, süt sıkıntısının çekilmediği yegâne Hindistan kenti olmuştur. Benzer bir süt çiftliği 6 milyon nüfuslu Kalküta-Haringhata'da kurulmuş, fakat burası henüz şehrin süt ihtiyacını karşılayacak seviyeye gelememiştir. Bu yüzden de bir şişe süt hâlâ 60 *paiseye* alınabilmektedir.

Kısacası, ineklerin “kutsallığı” gerçekte onların veriminin düşmesine ve Hindistan'ın dünyada inekten en az süt üretimi elde eden bir ülke haline gelmesine yol açmıştır. Bu, ülkenin milli gelirinde ciddi bir kayıp demektir. Çünkü “67 milyon inek ve mandadan elde edilen süt, ülke çapında yaklaşık 40 milyon farklı ahırdan” toplanabilmektedir.⁷

---

⁷ Hindustan Year-Book..., p. 274.

Besin kaynakları bakımından yetersiz olan Hindistan'daki diğer bir büyük kayıp ise, ülkenin altı eyaletinde sıkı biçimde uygulanan inek kesimiyle ilgili yasaklamadır. Aslında merkezî hükümet, 1965 güzünde başlayan Keşmir savaşı ve Pakistan'la arasındaki siyasi gerginlikten beslenen "seküler devlet" sloganlarıyla durumu epeyce idare etmiştir. Fakat o, zaman zaman yukarıdaki Hint Anayasası'ndan yukarıda yaptığımız alıntıda da görüldüğü üzere, Hindu çoğunluğun dinî kurallarına uygun davranmak zorunda kalmıştır.

Bu yüzden inek, salt Durkheimci algıyla genel kuralların dışında tutulan, kesilmesi, tüketilmesi ve yetiştirilmesi yasaklandığı için üç kere 'dokunulamaz' olan bir kutsal hayvan olarak muamele görmeye devam etmektedir. Bu makalenin yazarının 1965 ve 1966 yılları arasında on Hint eyaletindeki kendi izlenimleri, bir İsviçreli gezginin 1952'de Hintlilerin ineğe tutumları konusundaki şu ifadelerini desteklemektedir. Gezginin bu sözleri yalnızca Bombay için geçerliliğini yitirmiştir. O şöyle der: "Hayatın sembolü olarak inek, kutsaldır. İnek, ülkenin Kalküta, Bombay ve Madras gibi büyük şehirlerinde bile başıboş dolaşır. Dar sokaklarda yatan ve bu yüzden kaldırımlarda trafiği engelleyen inekler, bugünlerin en yaygın özelliğidir. Araç sahipleri, küçük bir beldede bile bu ağırbaşlı hayvanları kaldırıp yolu açabilecek cesaretli kimseler aramak zorundadır. Çünkü böyle durumlarda, eğer yakında bir Hindu kalabalığı varsa, protestolar kaçınılmazdır."⁸

Hint inek meselesine dair birbiriyle çelişen birçok görüş, farklı uygulama ve argüman vardır. Eğer bir kimse, ineğe tapan Ortodoks Hinduların, inek için yeryüzünde bir cennet kurduklarına inansaydı, şüphesiz çağdaş Hindistan'daki dinî durumu anlama konusunda büyük bir günah işlemiş olurdu. Tam aksine inekler, zavallı yaratıklardır ve bu yüzden Hinduların düşündüğü gibi, kutsallık vasfıyla tanımlanmışlardır. Başbakan Nehru'nun, 1954 yılında yaptığı konuşmada ineğe tapan Hindulara söylediği şu sözler tam da bu durumun ifadesidir: "Amerika, İngiltere ve Rusya gibi yabancı ülkelerdeki ineklerin durumu Hindistan'dakinden daha iyidir. İneklerin

---

⁸ H. J. C. Taussig, *Indien, Mächte im Aufstieg*, Zurich 1952, p. 52.

kesilmesini yasaklayan bir yasa çıkarılmış olsa bile bu, inekler arasında daha büyük açlığa ve ölümlere sebebiyet verecektir.”⁹

Bu satırların yazarı, sözde inek tapımının, inek neslini yok olmaktan, hastalıktan ve açlıktan koruyamadığı gibi inekleri, insanların işkencelerine karşı da açık hale getirdiği tezini desteklemek için *Hayvanları İşkenceden Koruma Derneği* arşivlerinden topladığı pek çok delil sunabilir. Bu tür işkencelerden birisi, ineklerin süt verme dönemini uzatmak için yapılan acı verici, yapay ve öldürücü *fooka* uygulamasıdır. *Fooka*, sadece Hindistan’a has ve önceden tahmin edilmeyen bir problem olduğu için detaylı biçimde açıklanması gerekir. *Fooka* uygulaması, *Batı Bengal Çiftlikler ve Ticari Olmayan Kooperatifler Birliği* kayıtlarına da geçmiştir. Bu birlik, denetim için benzeri bütün kuruluşların listelerini toplamış ve geçen yüzyılın sonlarından beri onlara ait bütün dökümanları bir araya getirmiştir. Kalküta’da toplanan bu materyaller oldukça ilginçtir. Hatta bu belgelerin Hint yaşamıyla ilgili küçük bir bellek oluşturduğu söylenebilir. Çünkü Kalküta 1910 yılına kadar, Hindistan’daki İngiliz yönetiminin başkentiydi ve ondan sonra da ‘Hindistan’ın en kıdemli şehri’ olarak pozisyonunu sürdürdü. Makbuzlar, yıllık raporlar, Batı Bengal’in sosyal ve dinî kurumlarına ait yönetici listelerinden oluşan bütün bu belgeler, dikkatlice incelendiğinde, oradaki Hint örf ve âdetlerini derinlemesine öğrenmemize imkân sağlar. *Hayvanları İşkenceden Koruma Derneği* gibi bir kurumun varlığı bile, Hintlilerin hayvanlara ve bilhassa ineklere karşı *ahimsa* prensibine göre hareket ettikleri şeklindeki yaygın görüşün hatalı olduğunu gösterir.

Şimdi bu derneğin durumuna göz atalım. Bu konudaki en aydınlatıcı nokta, belgenin inek ve *fooka* uygulamasıyla ilgili beşinci maddesidir. Dernek üyelerinden birinin Kalküta’daki bir veteriner hekimle yaptığı telefon görüşmesi, *fooka* işleminin, ineğin, doğal sürenin ötesinde sütverme dönemini uzatmak amacıyla uygulanan mekanik, kimyasal ve/veya manuel yöntemlerden oluşan bir uygulama olduğunu göstermektedir. Bu yöntem, organizmayı çökertmekte ve birçok fiziksel acıya sebep olmaktadır. *Fooka*, Kalküta’da yoğun olarak uygulanmaktaydı, çünkü burada süt çok pahalıydı; da-

⁹ Muhandi Lal, “The Cow Cult in India”, Radical Hümanist- Pamphet 3, p. 25

hası, insanlarda her zaman çok fazla kâr etme arzusu ve hırsı vardır. Bunlara ineğin mülkiyeti konusundaki katı belirsizlik ve istikrarlı tarımsal üretim eksikliği de eklenince şehirlerdeki *fooka* işlemi artmıştır. Çünkü hiç kimse, evindeki inek aniden başka bir yere/eve gittiğinde onu yeniden kendi evine döndüremez. Dolayısıyla insanlar ellerindeki inek bir başka yere gidinceye kadar, onun sütünden azami ölçüde istifade etme yolu aramaktadır. Bazı dönemlerde *fooka* uygulamaları öylesine artmıştır ki, Kalküta'lı veteriner hekimleri ve hayvanseverler, 1954 yılındaki *Merkezi Hükümet Anti-fooka Kanunu*'na dayanarak *fooka*yla savaşmak için bir dernek kurmak zorunda kalmışlardır.

*Fooka*yla mücadele bir örnekte şöyle yapılmıştır: Dernek üyelerinden biri, bir polis eşliğinde sabah saat 05:00 sularında, komşuların *fooka* yapıldığına dair ihbarda buldukları eve gelir. *Fooka* işlemi yapan kimse suçüstü yakalanır ve büyük miktarda para cezasına çarptırılır. Aynı suçun tekrarlanması halinde suçlu, mahkemeye sevk edilir.

Böyle bir uygulamanın kırsal bölgelerdeki durumunu araştırmak hiç te kolay değildir. Ancak buralardaki çiftçilerin düzenli ve sürekli kârı göz önüne alıyor olmaları, belirli oranda böyle kısa vadeli uygulamaların engellemesine yardım eder. Şehir merkezlerinde ise, özellikle hızlı ve çok para kazanma arzusu, böylesine acımasız ve ahlâk dışı yöntemlere başvurmayı körükler.

Sebebi ne olursa olsun *fooka* uygulaması, bizim, Hintlilerin hayvanlara merhametli ve yumuşak olduğuna dair mevcut bakış açımızı yeniden gözden geçirmeyi zorunlu kılmaktadır. *Hindistan Kültürel İlişkiler Konseyince (ICCR)* düzenlenen Azad Konferanslarının ilkinde Arnold Tynbee'nin Hindistan için söylediği "Hint toprağında yaşayan bütün canlılar, dünyanın diğer yerlerindekiyle göre daha güvencedir." sözü kısmen doğrudur. Himalayalar ve diğer yüksek bölgeler hariç, Hint Alt Kıtası'nın boğucu ve gevşetici iklimi, hayvanların davranışlarını azalttığı gibi, insanların da onlara kötü muamele etmesini engellemektedir. Genelde Hinduların davranışları otokontrollü, sakin ve pasiftir. Bununla birlikte yukarıda ifade ettiğimiz gibi yine de zalimce eylemler meydana gelmekte ve hatta kutsal inekler bile bu zulme maruz kalmaktadır.

Gerçek anlamıyla inek tapımına, sadece İnek Bayramı *Gopastami*'de rastlanır. Amerikalı bir araştırmacı bu bayramı şöyle tanımlamıştır: “Aynı ayın (Temmuz) diğer bir gününde ise üst kastlara mensup Hintli kadınlar ineğe tapar. Tapınağın avlusuna bazen yanında yavrusu da olan bir inek bağlanır. Kadınlar sessizce ineğin etrafında otururken, brahmin ineğin ayaklarını ve toynaklarını yıkar, boynuzlarına kırmızı ipler takar ve ona, çeşitli çiçekler, taze buğday, güzel kokulu bitkilerden oluşan yiyecekler verir. Sonra kadınlar ineğin etrafında dört defa döner ve her dönüşte ineğin kuyruğuna, gözlerine ve başına getirdikleri testiden su serper. Sonunda her kadın, bu sabırlı hayvanı öper ve onun sağ kulağına ‘Hakikat sensin ve sözlerimi tutmak da bize düşer’ diye fısıldar. Yılın diğer 364 gününde ise, inek tapımı, sadece ona iyi davranmak şeklinde ifade edilir, ona dokunulmaz ve kendi haline bırakılır. Bu durum, onların rahatlarını düşünmek ve ihtiyaçlarını karşılamaktan tamamen farklı birşeydir.

Bugüne kadar *Go Mata* (İnek-Ana) tapımının kökeni, tam olarak ortaya çıkarılamamıştır. Ancak onun çok eskilere gitmediği de bir gerçektir. Çünkü *Vedalar* ineklerin kesilmesi, etinin yasaklanması veya derisinin kullanılması konusunda bir yasaktan bahsetmez. Bu bağlamda daha ölçülü olmayı tavsiye etmesine rağmen *Manu Kanunnamesi*ndeki düzenlemeler de oldukça liberaldir: “Et yemede, içki içmede, neslin devamı için cinsel ilişkiye girmede hiçbir beis yoktur. Ama bunlardan feragat etmenin sevabı da büyüktür.”¹⁰ Sığır eti yiyenlere karşı gittikçe sertleşen yaptırımlar bu dönemden sonra ortaya çıkmış ve bu tabu günümüze kadar devam etmiştir. Özellikle bu konuyu araştıran W. N. Brown, ineğin, kesilemeyeceği ve etinin yenilemeyeceği şeklindeki kesin anlayışın, topyekün Hint kültürünün temel özelliği haline gelmesinde pek çok farklı faktörün etkin olduğunu söyler ve başlıcalarını şöyle sıralar:

“1. Vedic kurban törenlerinde, ineğin ve ondan elde edilen ürünlerin önemli oluşu;

2. İnek kavramının zaman içerisinde kazandığı mecâzi anlamlar;

¹⁰ The Ordinances of Manu. Lecture V: 56, p. 117 in edition of the Trubner's Oriental Series.

3. Brahminlerin ineğin korunmasına yönelik koyduğu yasaklar;
4. İnek kesiminin *Ahimsa* doktrini çerçevesinde ele alınması;
5. İneğin de Hint-Ana (*Go-Mata*) kültürü içerisinde değerlendirilmesi.”¹¹

Bunun dışında, inek eti konusundaki tabunun, ekonomik olarak saçma olduğunu ve onun yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini düşünen liberal bir yazar, kaleme aldığı bilimsel bir araştırmada, bize Hindistan’daki inek kültürünün kısa bir tarihini verir. Bu yazarın, “Buddha’nın dönemine kadar... sığır etinin kullanımı yaygındı. Ucuz olduğu için sığır eti, insanlar tarafından yaygın olarak tüketiliyordu... Malva Kralı Rantideva ve diğer kralların yaptıkları inek kesimleri, milyonlarca ineğin yok edilmesinin sebebi olmalıdır” şeklindeki ifadeleri ilginç ve sözkonusu yasağın başlangıcı hakkında bize ipucu vermektedir.¹² Seleukos Nikator’un Hindistan’ı istila ettiği dönemde ve Maurya hükümdarı Büyük Chandragupta döneminde sığırlara hep aynı muamele uygulandı. Biz bu dönemin belgelerine sahibiz. Prens Kautilya’nın başrahibi/brahmini *Artha Shastra/Kanunlar Kitabı*’nı kaleme aldı. Yazar, bu eserde zikredilen dönemde ineğin ne işe yaradığını ve ne kadar faydalı bir hayvan olduğunu anlatmıştır.¹³ Eğer biz, yukarıdaki liberal yazarın görüşlerini benimseyecek olursak, fanatik inek tapımı ve sığır eti tabusunun kaynağını araştırmak için M.S. III. yy.a kadar gitmemiz gerekir. Bu, ineğe daha önceki dönemlerde bazı ayrıcalıkların tanındığını reddetmek anlamına gelmez. Çünkü uysal ve oldukça yararlı olan bu evcil hayvan, Hint mitolojisinde kendisine bir yer bulmakta zorlanmamıştır. Nitekim *Vedik Samhitalar* (Veda İlahileri) gibi erken bir dönemde, tanrısal nitelikteki sütüyle Tanrıları ve insanları besleyen *Kamadhenu* (Dünyayı besleyen inek) efsanesiyle karşılaşırız. Hatta *Rigveda*’nın üç yerinde¹⁴ evren ile ineğin kıyaslandığına şahit oluyoruz.¹⁵

¹¹ W. N. Brown, *La Vache Sacree dans la Religion Hindou*, Annales, Economies, Societes Civilisations I9, 1964, p. 653.

¹² Muhendi Lal: loc. cit. p. I9.

¹³ Ibid. p. 25.

¹⁴ RigVeda, 1:153:3, 8:90:15, IO:II:I

¹⁵ Compare HI. Losch: Kuh in: Religion in Geschichte und Gegenwart 3rd ed. vol. 4. col. 86.

Bu, Hint-Avrupa ırklarına ait bir efsanedir: Zira biz burada, İskandinav mitolojisindeki *Audumla İneği*¹⁶ne benzer mitolojik bir anlatımla karşı karşıyayız. “Bir Ymir’in yiyeceği olarak, ineğin dolu memelerinden dört ırmak fışkırdı.”¹⁷ *Rigveda*’da sadece *Kamadehenu* zikredilmiş ve ama ona tanrısal bir değer atfedilmemiştir. Çocuk Krişna’nın, inekleri otlaklarda gütmesinden gururla söz eden hanedan döneminde ise, dinî tarihteki inek tapımı en yüksek seviyeye çıkmıştır. Çünkü bu dönemde Krallık onuru yurtseverlikle ilişkilendirilmiş ve Hindu hayatında sonsuza kadar devam edecek bir hayvan tapımının temelleri atılmıştır.

Şimdi bu yazıdan alıntılarımızı biraz daha sürdürelim:

“Tanrı’nın bir inkarnasyonu kabul edilen Krişna kültü, onun doğduğu yer olan Mathura’da Kuşanlar döneminde (M.S. 65-225) ortaya çıktı. Krişna’nın hayatı, M.S. V. yüzyılda kaleme alınan *Bhagavatpurana*’da ayrıntılı olarak anlatılır. Krişnacılar (*Vişnucular* olarak da bilinir), sıkı bir vejeteryan ve Krişna’nın hayatıyla ilişkili olduğu için inek tapımına öne veriyorlardı. Bu kült, Vidyapati (doğumu M.S. 1403) tarafından yeniden canlandırıldı. (M.S. 1478) Büyük Vaişnava Azizi Vallabhacharya da *Bhagavatpurana*’yı Hintçeye tercüme etti. *Bhagavatpurana*’nın Hintçeye tercümesi, inek kültürünün halk arasında yaygınlaşmasında büyük rol oynadı. Bu sayede inek, Krişna’nın hayatının bir parçası olarak, Hindulara daha âşina hale getirildi. Böylece Krişna’nın ineği her Hindunun İnek Ana’sı (Go-Mata) şekline dönüştü ve o Hindu dininin bir parçası oluverdi. Bundan böyle hiçbir Hindunun ineği kesmesi veya etini yeme imkânı kalmadı.”¹⁸

İnek kültürünün gelişim sürecine dair bu açıklamalar, kendi içerisinde doğru olarak algılanabilir. İneğin, Vişnu’nun avatarası olarak görülen ve çok sevilen böyle ilahî bir kişilikle (Krişna’yla) ilişkilendirilmesi, inek kültürünün Hindistan’da gelişmesine kesinlikle katkı sağlamıştır. Eğer biz bunu Hristiyan terimleriyle ifade edersek,

¹⁶ Audumla İneği: İskandinav mitolojisinde göre ilk çağlarda insanoğlunu emziren ana inek.

¹⁷ T. Margul: *Mity z pieciu czesci swiata* (Myths from the five Continents), Warszawa 1966, p. 228-229.

¹⁸ Muhendi Lal: loc. cit. p. 20.

onu, bir ahırda doğan Bebek İsa'ya ilk olarak oradaki sığırların ve eşeklerin inandığı şeklinde düşünebiliriz. Ancak böyle bir anoloji doğru değildir. Çünkü Krişna, çocukluğu ve ergenliği boyunca inek sürülerini otlatmış ve sevgilisi Radha da sadece inek sağan birisi olarak tanımlanmıştır. Aksine Çocuk İsa, bir marangoz olarak eğitilmiş ve en yakınındaki kadın annesi Bakire Meryem'in ise tarımla hiç ilişkisi olmamıştır. XI. yy.dan itibaren bölgeyi fetheden Müslümanların hatası da, sığır eti tabusunu Müslümanlarla Hinduları birbirinden ayıran bir sınır olarak görmeleriydi. Günümüzde inek kesimi ve etini yemekten kaçınma, dinî dayanışmanın bir sembolü haline gelmiştir. Hintli Brahminlerin bunu, İslam'a karşı oluşun bir sembolü olarak gördükleri ve bundan ötürü ineğin kutsallığına önem verdikleri de doğrudur. Diğer taraftan Müslümanlar, Hinduları sığır eti yemeye teşvik etmiş, bu sayede onların *parya* statüsüne düşmeleri ve daha sonra da kolayca et yiyebilecekleri İslam dinine geçmelerini istemişlerdir.¹⁹

İnek eti yeme yasağının, siyasi amaçlarla Hindu ve Müslümanlar arasındaki nefreti körüklemek için kullanımı bazen aşırı noktalara ulaşmış ve özellikle siyasi çalkantı dönemleri bunu teşvik etmiştir. Öyle ki 1947 yılında, Müslümanların, ineğe karşı tavırları nedeniyle Hinduların en tehlikeli düşmanı oldukları ve bu yüzden onlara ölüm cezası verilmesi gerektiğine dair söylemler yaygınlaşmıştır. Merkezi Hükümet bu dönemde, inek kesimini yasaklayan kanununun ülke çapında uygulanması konusunda yüz binlerce mektup ve telgraf almış ele almış; hatta yüzlerce dava açılmıştır.²⁰ Çünkü bu evcil ve sakın hayvana gösterilen ta'zim, zamanla dinsel şiddetin en büyük dayanağı olmuştur.

Kayıtlara geçen son yıllara ait birkaç olay, Hinduların kutsal ineğe bakışları hakkında bize ipuçları verir. Abanindra Nath Tagora, yazarımıza ilk olarak, bir zamanlar reformistlerin, özellikle Batı tarzını benimsemiş Bengallilerin inek eti yediklerini ve bunu halkın önünde açıkladıkları günleri hatırlatır. Dindar Bengalliler ise bunu fırsat bilmiş ve ... onlara *parya* veya *Hristiyanlar* gibi muamelede

---

¹⁹ Ibid. p. 21.

²⁰ I. Lazari-Pawłowska: *Etyka Gandhiego*, Warszawa 1965, p. 107.

bulunmuştur.”²¹ Aynı şekilde “Birkaç yıl önce Mysore’de aydın bir Brahmin (Pandit), *gomedha* yani inek kurbanı icra etmek istedi ve kendisini radikal Hinduların saldırılarından korunmak için polisten yardım talep etmek zorunda kaldı.”²² Bu son olay da göstermektedir ki, ülkesinin dinî geleneklerini iyi bilen Ortodoks bir Brahminin bile, sonradan ortaya çıkan geleneklere bağlı diğer Ortodoks Hindulardan korkuları ve sıkıntıları vardır. Kuşanlar döneminden önce ortaya çıkmış dinî törenlere bağlı bu insanlar, uç noktalara taşınmış inek kültüne karşı başarısız bir mücadele vermiştir.

Bu konuda II. Dünya Savaşı yıllarına ait daha ayrıntılı ve ilginç bir hikâye vardır. Tanınmış yazar Nirad Chandra Chaudhury’nun *Autobiography of an Unknown Indian (Meçhul Hintlinin Otobiyografisi)* isimli eserinde aktardığı hikâye şöyledir: “II. Dünya Savaşı yıllarında Doğu Pakistan’ın Mymensigh kasabasına (Şu anda Bangladeş’te bir köy) bağlı küçük bir köyde, müttefik askerlere erzak sağlayan bir köylünün ineği, boynuna ip dolanması sonucu ölür. 1944 sonlarında meydana gelen bu olaydan ötürü köylü, kefaret için ciddi bir bedel ödemek zorunda kalır. Zira, ilk olarak tövbe elbisesi giymek, yarım bardak inek idrarı içmek ve bir gün oruç tutmak zorundaydı. Sonraki üç günde ise, onun devamlı olarak ineğin öldüğü yerde bulunması ve orada uyuması gerekiyordu. Kefaret sırasında köylünün, tuzu bile olmayan haşlanmış pirinç dışında bir şey yemesi yasaktı. Pirinci de komşusundan dilenmesi ve dilenirken de tıpkı bir öküz gibi böğürerek istemesi lâzımdı. Bugünlerde onun, insan gibi konuşmasına izin verilmezdi, ayrıca boynuna sürekli olarak bir ip takması gerekiyordu. Üç günlük süre tamamlanınca, daha ayrıntılı bir kefaret ayini icra edildi. Köylünün vücudunun her tarafına inek idrarı serpildi. Civardaki bütün Brahminlere yemek ve bol miktarda sadaka verildi. (...) Ama bütün bunların yapıldığı dönem kış mevsimiydi ve köylü, yaşadığı sıkıntılar nedeniyle sıtma oldu ve meczuplaştı. Onun, cezbe durumlarında bağırarak ineğin

---

²¹ Muhendi Lal: loc. cit. p. 21.

²² Ibid. p. li.

adını zikrettiği ve bir iki gün içerisinde ona tekrar kavuşacağını söylediği görüldü.²³

Bu, korkunç bir hikâyedir ve onun yaşanmış bir olduğunda şüphe yoktur. Bugün de benzer durumlar Hint alt kıtasının ücra köşelerinde yaşanmaya devam etmektedir. Ne yazık ki böylesi olayların önüne geçmek için hâlâ hiçbir yasal düzenleme yoktur. Yukarıda zikredilen olay, zavallı köylünün orduya süt vermesine kızan küçük bir burjuvazinin baskısıyla gerçekleşmiştir. Zaten olayın yaşandığı köy, Müslümanların egemen olduğu ve Hindistan'ın mevcut sınırlarının ötesinde kalan bir yerdir. Fakat Hindistan'da Hinduizm'in mutlak olarak egemen olduğu pek çok köy vardır ve buralarda her an böylesi olaylar tekrar edilebilmektedir.

Hint halkı, inekleri yakın akrabaları gibi görür. Bunu, bir çiftçiyle onun yaşlı ineği hakkında yapılacak samimi bir konuşmada kolayca anlayabiliriz. Bir Hindunun bu konudaki tipik reaksiyonunu, Batılı yaşam tarzını benimsemiş bir kadının sorusuna verdiği şu cevapta da görebiliyoruz. İngiltere'de eğitimini tamamlayan zengin bir Hindu bayan, fakir bir çiftçi ailenin süttten kesilmiş yaşlı ineğine bakış biçimine şaşırıp kaldı. Öte yandan kadının söyledikleri de çiftçiyi şaşırtmıştı ve şöyle dedi: "Dedeleri ve ninelerini bile, iş yapamaz duruma gelince öldürmeyi düşünen Avrupalılar; hayatı boyunca insanları besleyen bir ineğin ömrünü kısaltmayı düşünebilir. Halbuki o hayvanlar, hayatları boyunca ailelerin yanında olmuş, tarlalarını sürmüş, sütüyle onları beslemiş ve onlarla birlikte hayatın iyi-kötü yanlarını paylaşmış yaratıklardır."²⁴

Bugün Hint ineğiyle ilgili bütün tartışmalarda öne çıkan temel konu, hızlı nüfus artışı nedeniyle ekonomik bir problem olan inek eti yeme ve inek kesme konusundaki yasaklara yeterince riayet edilmemesidir. Kaza ile bir ineğin ölümüne sebep olma durumunda yapılması gereken muhtemel kefaret törenleri veya inek eti tüketimine dair yasaklardan hiçbiri sosyal duyarlılığı (the social worker's mind) olan kimseyi rahatsız etmemektedir. Onun zihnini meşgul

²³ N. C. Chaudhury: *Autobiography of an Unknown Indian*, London 1947, p. 446.

²⁴ Referred in A. Desjardins: *Ashrams. Les Yogis et les Sages*, Geneve- Paris 1962, p. 145-146.

eden ana konu, ülkenin en kutsal ve en çok acı çeken hayvanının yaşam standartlarının geliştirilmesidir. Nitekim *Hindistan Times* gazetesinde 1954 yılında kaleme alınan “Hindistan’da İnek Meselesi” başlıklı yazıda şu ifadeler yer alır:

“Böyle meseleler duygusallıkla değil, soğukkanlı bir biçimde ve akıl ışığında ele alınmalıdır. Hindistan, sahip olduğu sığır servetini arttırmalıdır. *Go-Mata* yani İnek Ana hakkında duyduğumuz ya da okuduğumuz sloganlara rağmen, işin aslı, sığırlarımızın zayıf ve bakımsız oldukları ile kötü muameleye maruz kaldıklarıdır.”²⁵

1954 Nisan’ından bu yana Hint toplumu, Hint sığır neslinin yok olmasına yol açacak meselelere, onu geçmişten intikal eden bir sorun olarak görmek yerine daha fazla ilgi göstermeye başlamıştır. Hindistan Tarım Bakanı bizzatî sığırların korunması problemini yeniden gözden geçirmeye karar vermiş ve onu, günümüzün en acil sorunu olarak görmüştür. Uttar Pradeş’in başkentinde (Loknav) bir gazeteci, eyalet milletvekillerinden birini şu sözlerle ciddi biçimde eleştirmiştir. “Bay X, inek eti yiyen Lord Linlithgow tarafından teklif edilen Anti-Phooka yasasının uygulanması konusunda Parlamento’da tek bir soru bile sormamıştır. Lord Linlithgow, Kalküta’da ineklere anneleri gibi saygı gösteren kimselerce yapılan vahşetten korktuğu için böyle bir yasa teklifinde bulunmuştur. Aynı şekilde Bay X, Hindistan’ın diğer şehirlerinde ineklerin maruz kaldığı işkence ve katliamlara karşı da kayıtsızdır.”²⁶

İneğin kutsallığı, eğitilmiş insanların zihinlerinde artan bir şekilde ilerleme yolunda bir engel olarak görülmeye başlamıştır. Bir taraftan rasyonel bir tarım, Hint ineğine karşı seküler bir yaklaşımı gerektirmekte, ama Hint hükümeti öte yandan, kitlelerin duygusal tepkisi karşısında kendini çaresiz hissetmekte ve dinî önyargıları ciddiye almaya zorlanmaktadır. Bu noktada sağduyu ve ekonomik faktörlerin talepleri ile ineğe karşı gösterilen geleneksel hoşgörü arasında gerçek anlamda çatışma yaşanmaktadır. Böyle bir çatışmadan kurtulmanın yolu, kutsal metinlerden yapılan alıntılara sığınmak ve onlardan hayvancılığı geliştirmek için yapılacak girişim-

---

²⁵ April 29th 1954.

²⁶ Pioneer of Lucknow, No. April 27th 1954.

lere destek bulmaktır. Vicdan ve dinî emirler arasındaki ihtilaflarda, hep kutsal metinler tercih edilmektedir. Akıl ve gelenek arasındaki bu savaş, aşağıdaki ifadelerde çok daha iyi görülmektedir:

“Bununla birlikte Hükümetin, bazı ormanlık alanlarda süttten kesilmiş ve bakımsız ineklerin bakımı için ahırlar (*Gosalalar* veya *Gosadanlar*) kurulması konusundaki çabaları, yetersiz olsa bile teselli edici ve ümit vericidir. Fakat bu fikir, kitlelerce kabul görmemiş ve hükümet, ciddi önlemler almaya cesaret edememiştir. (...) Sıradan Hinduların ineğe karşı gösterdiği hürmet, onun iyiliği veya faydası ile olmayıp tamamen önyargı ve inançlara dayalı olarak gelişen duygusal bir tavidir.”²⁷

Misliyle karşılık vermek için yenilik taraftarları da geleneğe ve geçmişe ait uygulamalara ilgi göstermişlerdir. Onlardan biri, Rajagriha (Günümüzde Bihar eyaletinde yer alan ve Buddha zamanındaki antik Magadha Krallığı'na başkentlik yapan Rajgir'dir) kralının, Saket Anjavana'ya veya Sravasti Jetavana'ya ait olan sığırlara tahsis edilmiş *Venuvana* gibi tarihsel bir olayı zikreder. Sanskritçede *Vana*, kutsal koruluk veya tapınağa verilen isimdir. Tarihe yapılan diğer bir başvuru ise, Chandragupta'nın vezirine ait şu ifadenin alıntılanmasıdır: “Tarım, inekleri, mandaları, keçileri, eşekleri, domuzları ve köpekleri içeren hayvancılığa dayanır.”²⁸

Kuzeydeki birçok bölgede olduğu gibi Kalküta'da da ‘Sığır etine hayır!’ şeklindeki sloganlarla dolu panolar vardır. Yüksek düzeyde vejeteryanlığın söz konusu olduğu güneyde ise, problem çok da acil değildir. Ancak daha soğuk kuzey bölgelerde sığır eti tüketimine izin verilmesi, kuraklık, fırtına ve sel baskını gibi doğal olaylardan sonra Hindistan'ı neredeyse her yıl vuran şiddetli açlıktan kurtaracaktır.

Hint inek tapımıyla ilgili bu bölümü, Nirad Chandra Chaudhury'nin yukarıda zikredilen bu tapımın kaynağına dair hipotezi kadar ilginç, fakat sezgiye dayanan bir görüşünü zikretmeksizin, bitirmek mümkün değildir. Biz yukarıda bu tapımın sınırlı bir alanda geçerli olduğuna işaret etmiş ve bu kültürün sadece hörgüçlü sığır cinsine özgü olduğunu belirtmiştik. Yine bu kültürün kökeni, özellikle

²⁷ Muhendi Lal: loc. cit. p. 24.

²⁸ Kautilya Artha Sastra, book II, 35:3 :IO.”

Hindistan'a özgüdür ve Krişna'nın sürgün yeri olan efsanevi Mathura'yı yöneten Kuşan hükümdarlarına kadar uzanır. N. C. Chaudhury, *The Continent of Circe (Büyücü Ülkesi)* adlı eserinde, inek tapımının Krişna efsanesine dayandığı görüşünü kabul etmez. Ona göre, inek tapımı nazik ve müşfik hayvan türüne karşı gösterilen saygıdan kaynaklanır; bölge iklimi ve coğrafyası da bu anlayışın kökleşmesi ve devamını önemli ölçüde desteklemiştir. Bu hayvanların hörgücü, onların hem Rajastan gibi kurak ve çöl iklim şartlarının egemen olduğu bölgelere hem de Bengal gibi nemli ve ıslak bölgelere uyum sağlamalarında etkili olmuştur.

"Çağdaş Hinduların bu konuda yaptıkları değerlendirmeler, nehir tapımına dair zikredilenlerden bile zayıftır. Onlar, sütüyle bize hayat veren bir hayvanın, kendi hayatına saygı gösterilme hakkının olduğunu belirtirler. Bu ilişki, sadece ekonomik ve hayvancılık bağlamında veya insanın hayvanlar dünyasına hâkim olmasıyla ifade edilmemiş; aynı zamanda bir ahlâk meselesi, yani kişinin kendi sütannesiyile ilişkisi bağlamında ele alınmıştır. (...) Fakat gerçek sebep, nehir tapımında olduğu gibi keşfedilmesi kolay ve basit bir sebeptir. Buna göre, Ariler Hindistan'da hörgüçlü sığırlarını bulamamış ve onları Orta Doğu'dan getirmişlerdir. Fakat kısa bir süre sonra, özel ilgi olmaksızın bu hayvanın Hindistan'da hayatta kalamayacağını anlamışlardır. Başka bir deyişle, hörgüçlü inek (zebu) türü, tıpkı *Vedalar* gibi daha ziyade Ari mirasıyla ilgili bir unsurdur. (...)

Hörgüçlü ineğin narinliğinin Hindistan'da yarattığı atmosfer, onun güzel görünüşünün Arilerde uyandırdığı sevgi ile daha güçlenmiş olmalıdır. (...) Sığırlarımız düzenli beslendikleri ve bakıldıklarında, renk ve şekil bakımından canlılar arasında daha iyi noktalarda bulunacaklardır. (...)

Ben, antik Hinduların bu güzelliğin tamamen farkında olduklarını *Mahabharata*'da bulduğumda çok sevindim. Çünkü bu destanda, insanoğluna servet ve güzellik bahşeden Tanrıça Lakshmi'nin, günün birinde bir sığır sürüsüne rastladığı ve sürüdeki hayvanları güzelleştirmek için birşeyler ihsan etmek istediğini anlatan bir hikâye vardır. Lakshmi'nin bu önerisine ineklerin sözcüsü şöyle cevap vermiştir: 'Hayır teşekkürler. Biz zaten çok güzeliz. Bu yüzden senin katkına gerek yok.'

Hörgüçlü sığırların eskimez güzelliği, resim ve heykellerimizde ölümsüzleştirilmiştir. (...) Bu sahneler, Kangra Okulu minyatürlerinde eşsiz güzellikte resmedilmiştir. Hörgüçlü sığırların otlaklara gidip gelmelerini anlatan bu sahnelerde, zıtlıklara aşına oldukları için Hinduların duygu ve maneviyatını hiçbir zaman şaşırtmayan efsanevi bir kişiliğin ilginç dönüşümlerinden birine ait ipuçlarına da rastlanmaktadır. Bu dönüşüm, savaşta kuzenlerini ölüme sürükleyen bir çoban, genç kızların (gopi) sevgilisi ve iyi flüt çalan Krişna'nın, savaşlarda güçlü ve müzakerelerde kurnaz bir Ari kahramana dönüşümüdür."²⁹

Son alıntı oldukça uzundur, fakat İngilizce eğitim almış bir Hintli aydınının hörgüçlü inek/*zebu* hakkındaki edebi ve duygusal görüşlerini sunmaktadır. Bu alıntıda hörgüçlü sığırın ayrıcalıklı konumu, yani onun savunusu milliyetçi Aryan söylemine göre yapılmaktadır. Burada ineğe karşı tavırda değil, motivasyonda bir değişim görülmektedir. Ama bunun pratik sonuçları da en az dinsel fanatizm kadar tehlikelidir.

Özet olarak, Hıristiyanlık öncesinde kısmen yararı ve kısmen de Volga bozkırlarından farklı iklimlere çok zor uyum sağlaması gibi nedenlerden kaynaklanan Hintli inek hassasiyeti, Hindistan'da Kuşan hükümdarları tarafından dinî bir tapıma dönüşmüş ve bu tarihten itibaren Hint kültüründe kalıcı bir yer edinmiştir. Bugünlerde kitlesel hareketler körüklenmekte, inek kesen ve etini yiyenlere karşı linç girişimlerine rastlanmaktadır. Radikal *pandit*ler ve *brahmin*ler, kaza sonucu inek öldüren veya dolaylı biçimde ineğin ölümüne sebep olanlara bile acımasız cezalar öngörmektedir. Bazı Hint düşünürleri ise, ineğin insanlara verdiklerine ve onun antik minyatürler, resimler, heykeller ve destanlarda zikredilen yararlarına atıf yapmak suretiyle ineğin sarsılan pozisyonunu kurtarmaya çalışmaktadırlar.

Ama bugün tembel ve uyuşuk inek sürüleri, bütün Hint şehir ve beldelerinde avare avare dolaşmakta, çöplerden beslenmekte, yağmurlu mevsimlerde ayağa kalkmamakta ve sadece yıllık ortalama

---

²⁹ N. C. Chaudhury, Beauty Worshipped in the Sacred Cow..., The States-man, No. June 12th 1965-a fragment of the book "The Continent of Circe" then just under press.

186 litre süt vermektedir. Bu haliyle bile onlar, hem turistlerin hem de yerli dindar halkın ilgisini çekmeye devam etmektedir.

İneğe gösterilen bu saygı, günümüzde siyasetin bir parçası haline gelmiştir. Devleti ve Hint toplumunu geliştirmek ve modernize etmek isteyen her türlü girişime karşı çıkan muhafazakâr ve ayrılıkçı güçler, inek kültürünün arkasına sığınmaktadır. Hâlbuki onların ineği kullanmaları tamamen psikolojik nedenlere dayanır. Çünkü “Bir zenci, beyaz bir kadını taciz ediyor” sözü Amerikalıları, “Hz. Muhammed’in sakalı şerifi çalındı!” sözü de nasıl ki Keşmir halkını galeyana getiriyorsa, “İnek kesildi!” sözü de Hindu kitleleri etkilemekte, fanatikleri harekete geçirmektedir. Bu olaylarda yabancılara (*mlecchas*) gösterilen öfke ve şiddet, ineğe karşı gösterilen merhametten çok daha fazladır.

Kutsal inekler, bugüne kadar sıradan halkın ilgisini çekmiş ve onların dinî duygularını harekete geçirmiştir. Bir kimse bu durumu, Orissa’nın kutsal Puri kenti sokaklarında kolayca gözlemleyebilir... Burası, Hindistan’da inek kesme yasağının kalkmasından ötürü ölüm orucu tutan *Jagat-guruların* (Şiva mezhebinin dinî liderleri anlamına gelen bir isim) merkezlerinden biridir. Puri’de, bütün Hindistan’da bilinen ve yıllık dinî bayramın merkezi olan *Jagadnath* (Âlemin Rabbi) tapınağı vardır. Bu bayram esnasında tanrı heykelleri, çapı dört *yard* bulan tekerlekli arabalarla sokaklarda taşınır.

Ayrıca Puri tapınağının etrafında boğaların kovalamasından kaçan ineklerin yarattığı manzara da ilginçtir. Hatta dünyada bunun kadar etkili çok az şey olduğu düşünülebilir. Öyle ki kalabalıklar, bu heyecanlı çiftlere hayranlık, saygı ve ilgiyle izler. Bu sahne, sanki onların gözünde tanrısal bir birleşme anını canlandırdıkları (hierogamic) gibi algılanır. Ama bu oyun (Sakramental Konsumasyon), çeşitli süprüntüler, atık Hindistan cevizi kabukları ve dökülmüş çaylardan oluşan büyük bir çöp yığını üzerinde gerçekleşmektedir. Yine bu çiftler, tapınağın duvarlarını saran pislik yığınlarında sakince otlamakta ve burada kutsal bir eylemde bulunmaktadırlar.